

WANKELMOED

WANKELMOED

Berry Jacobs-van Dongen

Boeken van GVMedia zetten
aan tot groei en veranderen.

1e druk september 2018
Dit is een uitgave van: GVMedia
www.gvmedia.nl
info@gvmedia.nl

ISBN 9789055993420
Auteur: Berry Jacobs – van Dongen
Foto's: Richard Stark
Opmaak: DTP-hulp.nl

Niets uit deze uitgave mag worden gekopieerd, gefotografeerd, op microfilm gezet, vermenigvuldigd in welke vorm dan ook, inclusief gebruik op internet, CD, CDV, CD-Rom enz, zonder schriftelijke toestemming van de uitgever.

Alles van waarde is weerloos

Lucebert

1

Ik heb net het pakje sigaretten in mijn tas gestopt als ik hem opmerk. Loopt hij nu op mij af? Ik kijk om me heen of ik nog iemand anders zie. Ik draai mijn hoofd. Ongeveer honderd meter links van me staat een aantal mede congresgangers voor de draaideur van het vergadercomplex. In de verte zie ik een moeder met een kindervan. Een groepje scholieren slentert richting het centrum.

Hij is al bijna bij me als hij zijn lichte tred vertraagt en ook een sigaret opsteekt. Over gespierde handen die de wind bij het vuurtje weghouden, kijken blauwe ogen me aan.

'Even pauze?' vraag ik.

Hij zet nog twee stappen. 'Ja, lekker zo'n momentje. Een dag die al vol was. Nog een paar uurtjes te gaan. Jij?'

'Een kwartiertje om mijn hoofd leeg te maken. Nog twee workshops. Geen straf overigens. Wel fijn om even niet interessant te hoeven doen.'

Hij fronst zijn wenkbrauwen. 'Hoezo, niet interessant hoeven doen?'

Ik weet niet zo goed hoe ik dat moet uitleggen.

'Ach, er zijn een paar erg goede sprekers. Klantbeleving. Jaloersmakend wat ze te melden hebben. Ik wil daar gewoon even van genieten, op me in laten werken. Niet meteen de mening van anderen over horen die daar ook zo hun ideeën over hebben. Ken je dat?'

Ik geloof niet dat hij mijn wartaal begrijpt. 'Nou ja, ik had er even geen zin in. En jij?'

'Ik kom net van dat restaurant daar.' Met zijn hoofd maakt hij

een kort knikje naar rechts.

Aan de andere kant van het plein zie ik een restaurant dat betere tijden heeft gekend.

'Had een gesprek over het ontwerpen van een nieuw interieur. Ik hoop zo dat ik dat mag gaan doen.' Hij neemt een teug van zijn sigaret. 'Zou gaaf zijn.'

Dat laatste had hij niet hoeven zeggen. Zijn ogen glanzen. Ik kan me voorstellen hoe hij met zijn charme de opdracht al half binnen heeft.

Ik druk de sigaret uit en pak de rits van mijn jas beet. Licht hef ik mijn kin op om de kraag verder te sluiten. Ik zoek naar woorden.

Hij is me voor. 'Best fris, hè?'

Ik knik. De zon schijnt, maar het is nog verraderlijk koud. De winter staat op het breekpunt met het voorjaar. Raar voelt dit. Ik, hier, die voor mij onbekende man. Ik steek mijn hand uit.

'Jasmijn.'

Het voelt prettig als hij me recht aankijkt en mijn handdruk beantwoordt.

'Thijs.'

Ik glimlach. 'En jij bent interieurarchitect?'

Hij knikt. 'Zo durf ik mezelf nu wel te noemen ja. Architect, bouwer. Een paar mooie opdrachten, maar het valt nog niet mee.'

Ik heb de indruk dat die 'paar opdrachten' er eigenlijk wel eens behoorlijk veel kunnen zijn. 'Kwestie van bekendheid krijgen of valt je stijl niet in de smaak?' Ik kan een glimlach niet onderdrukken.

'Zou het dat laatste zijn?' Quasi nadenkend kijkt hij me aan. 'Ik vind zelf bloemetjesbehang nogal mooi.'

Hij is leuk. Hoe oud zou hij zijn? Ikzelf tweeëndertig, hij een paar jaartjes ouder?

Normaal gesproken erger ik me als mijn momentje alleen verstoord wordt door een gesprek waar ik niet om gevraagd heb, maar deze man heeft iets wat me fascineert. Een zelfverzekerdheid zonder zelf-

ingenomenheid, een zachtheid in combinatie met daadkracht. Zijn aanwezigheid voelt prettig.

Hij betreedt mijn persoonlijke ruimte niet.

Een korte blik op mijn horloge. Hij heeft het gezien. Het is bijna jammer dat ik alweer bijna weg moet. Ik kijk naar hem als hij in de verte kijkt. Het lijkt erop dat hij moed verzamelt als hij even wat dieper inademt en indringend naar me terugkijkt.

'Ik wil je graag eens wat langer ontmoeten.'

Ik sla mijn ogen neer.

2

‘Wil je hier een bedrijf starten of misschien een deel verhuren?’

Ik kijk opzij naar de makelaar.

‘Je mag het ook helemaal bewonen hoor, dat past in het bestemmingsplan. Maar...’

Vragend kijk ik hem aan.

‘Is het niet een beetje groot voor jou alleen? Ik heb niet voor niets geadverteerd dat het ook geschikt is voor dubbele bewoning.’

Ik glimlach. Wonen in combinatie met detailhandel of dienstverlening is de bestemming, maar bij volledig bewonen zou de gemeente niet moeilijk doen. Ik laat mijn blik door de woonkamer gaan. ‘Er moet ook nog wel het nodige gebeuren,’ zeg ik.

Even haalt de makelaar adem en openen zijn lippen zich licht. Dan wendt hij zich met een zucht van me af. ‘Ik ga alvast de poort van de loods open zetten. Het licht doet het niet.’

Volgens mij heeft hij er geen vertrouwen in dat ik dit pand serieus wil kopen. Als midden twintiger en single behoort ik niet echt tot de doelgroep. Ik laat hem gaan. Straks even opletten of niet verdoezeld moet worden dat de rolpoort het misschien niet goed doet. Het geeft mij de mogelijkheid om rustig in het woongedeelte rond te lopen.

Het is de tweede keer dat ik dit pand bezichtig. Beneden is redelijk goed bewoonbaar, maar boven is het een ander verhaal. De elektriciteit is vervangen, maar daarmee is eigenlijk alles gezegd. In de hal klop ik op wat muren. Deze muur is

niet origineel. Het moet mogelijk zijn om hier een doorgang te maken van het benedenhuis naar het bovenhuis. Dan hoef ik niet meer buitenom de aparte opgang te gebruiken. Waarom zou het bovenhuis eigenlijk afgesloten zijn van het benedenhuis? Eén huis, twee delen. Het zal veel kopers afschrikken. Mij niet, ik voel me hier prettig.

Behoedzaam stuur ik de Jeep achteruit het erf op. Twijfelend volgt de trailer mijn verrichtingen, om toch nog recht voor de poort tot stilstand te komen. Loskoppelen en uitruimen komt straks wel. Naast me zie ik een kopje dat zich naar me opheft. Twee konijnenoren staan luisterend omhoog. ‘Ja jongen, daar zijn we dan, in ons nieuwe huis.’

Ik loop om de auto heen en open het portier aan de bijrijderskant. Ik moet de kooi een beetje schuin houden om hem uit de auto te tillen. Met mijn heup duw ik tegen het portier dat met een doffe klap dichtslaat. Langzaam loop ik over het erf. De wind trekt aan me en doet zijn best om de plassen water op te drogen. ‘Basaltsplit,’ had de bestrater me geadviseerd, terwijl hij me in de showroom een monster liet zien. ‘Stijlvol, passend op ieder erf, kleurvast en goed te combineren met diverse stijlen.’ Hij had zijn praatje duidelijk vaker gehouden.

Bij het binnenhofje balanceer ik tussen een berg zand en een pallet blauwsteen door over een strook grindtegels naar de keukendeur. Voorzichtig zet ik Puffel in zijn kooi op de grond en laat mijn hand in mijn jaszak glijden. Opnieuw word ik geraakt door de charme van dit huis. De dikke muren uit 1883, de kleine ramen aan de achterzijde. Het glas-in-lood klopt niet helemaal bij het tijdsbeeld. Mijn blik gaat omhoog. Twee verdiepingen onverzettelijkheid met een statig overstekend dak. Ik draai de sleutel om en til de kooi op. Bijna zwevend neem ik de drie treden voor ik de keuken binnenstap. Op het aanrecht staan nog een paar broodjes en een pan rundvlessoep die mijn

moeder heeft gemaakt. Ik zet Puffel op de grond. Het is bijna niet te geloven dat ik hier nu echt woon. De eerste keer echt alleen in dit huis. Zeven uur. Twee uur geleden is iedereen naar huis vertrokken. Zonder alle hulp was ik nu nog lang zover niet geweest, had ik vannacht op een matras op de grond moeten slapen, had ik niet even het licht aan kunnen knippen.

In de woonkamer gaat mijn blik over de laatste dozen die geduldig staan te wachten om uitgepakt te worden. Mijn ogen blijven hangen bij een lichtblauw exemplaar. Op de deksel zit een etiket geplakt. Eigenlijk is het te groot voor het opschrift. Met watervaste stift is er één enkele letter op geschreven, 'J'. Ik zet de doos naast me op de bank. Even twijfel ik voordat ik het deksel los klik. Hoe lang is het geleden dat ik hierin heb gekeken?

Ik til de deksel op. Wat losse spullen, schriften, tekeningen, maar vooral teksten en brieven. Sommige in pakketjes bij elkaar gebonden met een elastiek, andere willekeurig verspreid. Na die avond waarop alles veranderde, was ik begonnen met schrijven. Woord na woord, zin na zin, ze vlogen uit mijn vingers waar ze maar niet over mijn lippen wilden komen. Uren zat ik op mijn kamer. Toen een jaar later het eindexamen overgedaan moest worden omdat ik alleen maar kon schrijven, had dat vreselijk pijn gedaan. Nog een jaar in de stad die ik was gaan haten.

Ik pak een stapeltje brieven. Het verduurde elastiek breekt. Brieven zeilen naar beneden. Met mijn linkerhand kan ik in een reflex nog net een paar brieven grijpen. Mijn arm gaat omhoog en langzaam focussen mijn ogen zich op de woorden.

17/9

Lieve J,

Ik weet niet wat ik moet doen. Ik ben vandaag bij de huisarts geweest. Kan me niet herinneren wanneer ik daar voor het laatst was. Ik ken die hele man helemaal niet en dan moest ik hem gaan vertellen wat er met me gebeurd is? Hij vroeg natuurlijk waarvoor ik kwam. Ik zei dat ik me zo verdrietig voel. Toen ik verder niets zei stelde hij een paar vragen. Of ik slecht sliep, of ik me eenzaam voelde, of ik wel eens nadacht over de dood. Het is vast zo'n lijstje, als je maar genoeg vragen met 'ja' beantwoordt ga je verder naar de volgende ronde. Schijnbaar voldeed ik aan de criteria. Of er iets is waar dit gevoel vandaan kon komen? Ik had in mijn gedachten zo vaak dit gesprek gevoerd en dan ineens, het hardop uitspreken... het was zo bizar.

Mijn maag trok zich samen en ik moest bijna kokhalzen. Mijn rechterarm begon vreselijk te trillen. Ik kreeg bijna geen adem meer. In mijn hoofd was het één grote chaos en paniek. Ik kromp in elkaar, wilde wegrennen. Ik heb geen flauw idee hoe lang het geduurd heeft voordat ik eindelijk durfde te vertellen wat er zoveel jaar geleden gebeurd is. Ik voelde medeleven bij 'm en daarna zag ik zakelijkheid, waaruit ik opmaakte dat hij bezig was de vervolgstappen te bepalen. Gelukkig vroeg hij niet verder. Ik zou echt niet gaan huilen bij die man.

En nu heeft hij een afspraak voor me gemaakt bij een psychiater... kan het niet minder? Volgende week maandag kan ik daar al terecht. Zeven uur 's avonds. Dan zou ik op het werk dus niet hoeven zeggen waarom ik er niet ben. Ik heb wel ja gezegd, maar ik heb nog vijf dagen om me te bedenken. Waar gaat dit nu over? Iets wat zes jaar geleden gebeurd is!!! Ik heb mijn zaakjes toch goed voor elkaar? Wie ben ik nu dat ik dit niet alleen kan? Ik voel me zo'n slappeling.

Het was zo vreselijk. De praktijk voelde gelukkig wel prettig aan. Best een mooi pand, oud ook. Smaakvol, warm was het ingericht. De psych is een aardige man van middelbare leeftijd, Marcel. Niks ligbank trouwens, gewoon twee stoelen, ik kon zelf kiezen waar ik wilde gaan zitten. Ik koos de stoel die het dichtste bij de deur stond. Ik zag hem kijken. Hij zal zich wel afgevraagd hebben waarom ik precies die plek koos. Moest ik dat gaan uitleggen?

Hij vroeg eerst van alles. Om een algemeen beeld te krijgen van hoe het met me ging.

En toen moest ik gaan vertellen wat er gebeurd was, waar ik was, met wie en zo en wat er precies gebeurde. Als het te zwaar werd, mocht ik ophouden en moest ik mijn hand optillen. Dan stopten we even en deden we samen ademhalingsoefeningen om de spanning omlaag te brengen.

Ik voel me nu heel kwetsbaar, bang. Dit is echt niet wat ik wil. Ik ben zo verdrietig. Ik heb alleen nog maar kunnen vertellen dat ik samen met Andrea na koopavond wat was gaan drinken en dat we rond half elf naar huis gingen. Ik kijk zo op tegen de gesprekken die nog komen...

Met een diepe zucht stop ik de vellen papier terug in het stapeltje en leg ze naast me op de bank. Mijn hand gaat terug in de doos. Onderin blijft hij hangen. Iets hards. Het is niet meer dan een centimeter, ovaal en afgerond. Als een soort symbool heb ik dit pilletje bewaard. Ik zie mezelf nog voor de spiegel staan. Hoe moeilijk vond ik het om de eerste te nemen. Minutenlang heb ik ernaar staan kijken, de capsule half groen, half wit in mijn handpalm. Had ik dit echt nodig? De aanblik in de spiegel van een vermoeid gezicht, de angst die ik voelde, ze gaven de doorslag om het te nemen. Een aantal weken later voelde ik me wat beter. Het zal de combinatie zijn geweest van de therapie en de Prozac.

Wat is een goede plek voor deze doos? De slaapkamer naast de woonkamer, de kamer aan de voorzijde, de logeerkamer? Ik weet

eigenlijk wel dat dit geen serieuze opties zijn. Op de salontafel ligt mijn sleutelbos. De sleutel van de loods, de sleutel van het benedenhuis en de vierkante sleutel van de deur naar het bovenhuis.

Met de doos in mijn handen geklemd sta ik onder aan de trap. Bij gebrek aan een trapleuning steun ik met mijn elleboog tegen de muur. Boven voel ik de geschiedenis van dit huis. Op sommige plaatsen zijn de generaties behang nog zichtbaar. Het avondlicht valt door de balkondeuren. Hoeveel kinderen zouden hier hebben rondgerend? Zouden ze op zolder geslapen hebben? Ik smelt bij de aanblik van de trap naar de zolder. Een plaatje is het, de spijlen in houtsnijwerk en de sierlijke draai naar de zolder. De trapleuning is gepolijst door al die jaren dat handen eroverheen gegleden zijn. Grote handen, kleine handen, zachte handen, ruwe handen. Ik zet de doos op de grond en neem de vijftien treden naar de zolder. In de deuropening blijf ik staan. De teerheid van het raampje naast de onwrikbare hanenbalken in het spant ontroert me. Dit kan de mooiste ruimte worden.

De wind drukt tegen het dak en door de pannen komt de tocht me tegemoet. In de winter moeten hier de ijskristallen op het raampje staan. Een verdieping lager zie ik de blauwe doos in de lege hal staan. In gedachten schrijf ik een brief.

Lieve J,

De sessies bij de psychiater heb ik verleden jaar afgerond. Bijna anderhalf jaar ben ik er geweest. Mijn verhaal is verteld. Ik zal het nooit vergeten. Ik kan verder. Ik wil verder. Ik moet verder.

Ik huiver.

3

Op mijn korte klopping op de massieve deur hoor ik een krachtig 'ja'. Daan zit achter zijn bureau te telefoneren. Hij gebaart met zijn arm dat hij bijna klaar is. Zijn colbertje ligt over de fauteuil naast de ficus. Het verbaast me dat die plant het zo goed doet op alle restjes koude koffie die hij tussen de overleggen door bij de plant mikt.

Het is pas tien uur, zijn mouwen al opgestroopt. Uit de woorden die ik opvang kan ik niet opmaken waar dit gesprek over gaat. Zijn stem klinkt overtuigend, ontspannen. Ik schuif een zwarte stoel naar achter over de rood-oranje vloerbedekking en ga aan de kersenhouten tafel zitten. Uitnodigend voor een open gesprek, zo'n ronde tafel. Ogenschijnlijk zit niemand aan het hoofd, maar toch is het steeds voelbaar dat Daan de regie heeft. Een regie zonder opdringerig te zijn, steeds oprecht luis-terend naar wat de ander heeft in te brengen. Ik ben blij dat ik met deze man samenwerk.

'Dank je wel dat je me even op hoogte hebt gesteld. Fijne dag, Tom.' Hij drukt zijn telefoon uit en komt naar me toe, terwijl hij met zijn hand door zijn donkerblonde haar strijkt. 'Even iemand die bevestiging nodig had dat hij het goede doet. Goedemorgen, Jasmijn.'

Aan tafel bladert hij door zijn agenda en zie ik hem bedenke-lijk kijken. Geen tijd voor een gesprek over koetjes en kalfjes.

'Goedemorgen, Daan,' begin ik. 'Nog bijzonderheden ge-beurd die nu aandacht vragen of maar beginnen met de agenda

van de vergadering met de Raad van Commissarissen volgende week?’

Ik schuif Daan een agendavoorstel toe en zie hem razendsnel schakelen.

‘Wellicht is het goed om te overwegen of het bestuur Vermeren niet tegemoet kan komen op het punt van realisatie van het appartementencomplex aan de Berkenlaan. Ik vind dat hij wel een punt heeft dat de balkons minimaal twaalf vierkante meter moeten zijn,’ zeg ik.

‘Ik heb verleden week nog met hem gesproken. Dat is voor hem inderdaad wel een punt. En eerlijk gezegd is het rendement nog steeds prima met die extra investering.’

Mooi, Daan schijnt dezelfde gedachte te hebben als ik.

‘Fijne man, Vermeren.’ Er verschijnt een warme glimlach op het gezicht van Daan. ‘Hoe lang is Hein nu alweer voorzitter van de Raad van Commissarissen, twee jaar?’

Ik knik. ‘Op de helft.’

Ik zit weer bijna aan mijn bureau als Carine binnen komt lopen. Wat een top secretaresse is zij. De stukken waar vandaag iets mee moet in de sorteermappen bij elkaar, een lijstje met zaken waar ik nog aan moet denken, de concept-verslagen in mijn mailbox. Ik realiseer me dat ik een geweldig team medewerkers heb. Stuk voor stuk bereid om mee in te springen als het nodig is.

Ik heb het naar mijn zin bij deze woningcorporatie. Het is heerlijk om tussen bestuur en Raad van Commissarissen te werken, een spel te zijn. Ik mag en moet adviseren en ben blij dat ik van Daan en Hein alle ruimte krijg om mijn werk op mijn manier in te vullen. Maar ik ben ook bereid om mijn agenda aan te passen als dat nodig is. Ik vind het eigenlijk wel lekker als het wat hectisch en onvoorspelbaar is. Soms verlang ik er wel naar om gewoon te kunnen ventileren wat ik van de inhoud vind. Dat ik niet steeds ieders belangen hoeft af te wegen en alles

in goede banen moet leiden. Dan wil ik meebouwen. Eigenlijk hoor ik bij iedereen en bij niemand. Soms best vermoeiend, eenzaam.

4

Drie maanden geleden was ik in de omgeving van mijn nieuwe woonplek op zoek gegaan naar een stal voor Jewel. Op Google vond ik niet direct iets waar ik warm voor was gelopen. Hier moesten toch meer plekken zijn waar ruimte zou zijn voor Jewel? Ik had de Jeep genomen en was op goed geluk wat rond gaan rijden in de vele gehuchtjes. Aan de kant van de weg stond een eenvoudig bord tussen een rode beukhaag: 'paardenhouderij'. Geen telefoonnummer, geen openingstijden. Je zou er bijna overheen kijken. Op het opgeruimde erf stond een aantal trailers. De loods was opgemetseld met rode baksteen, de poorten zaten goed in de donkergroene verf. Nieuwsgierig was ik de stallen binnengelopen. Er viel een zacht licht door de lichtplaten in het dak van de loods. De geur van vers opgestrooide stallen liet ik als een geluksmomentje tot me komen.

'Kan ik je helpen?' vroeg een vrouw die uit de zadelkamer kwam. Ze had een heldere stem zonder schreeuwerig of afstandelijk te zijn. Het klopte bij haar verschijning. Ze was in de vijftig. Haar gezichtstrekken verraadden een schat aan levenservaring. Ze veegde haar handen af aan haar spijkerbroek en stak me een hand toe die licht naar lederolie rook. 'Sanne Gelder.' Haar handdruk voelde prettig kordaat.

'Jasmijn van der Weij. Ik, ik zoek een plek voor mijn paard, en ik dacht...' Nee, ik zou niet vragen of zij wist waar ergens in de buurt plaats was. 'Heeft u plek?'

Ze keek me onderzoekend aan terwijl ze haar ogen een beetje

dichtkneep. 'Uh...wat is je wensplaatje?'

Ik vatte het op dat er dus nog plaats was, maar dat deze dame niet iedereen in haar stal toeliet. Ik begon haar sympathiek te vinden. 'Ik zoek een ruime stal, weidegang met andere paarden, een bak...' Hoe zou ik het verder omschrijven? Ik houd niet van bekakte mensen. 'Ik zoek een stal met paardenmensen in plaats van mensen met paarden.'

De rimpeltjes rond haar ogen lieten een voorzichtige glimlach zien. Ik voelde me gesterkt om mijn wensen te delen.

'Ik zou graag zelf mijn paard willen verzorgen, het liefst de hele stal. 's Ochtends is dat geen probleem, maar het zal regelmatig voorkomen dat ik 's avonds nog werk heb en dan is het prettig als er voor hem gezorgd wordt.'

Even was het stil.

'Bijzonder. Kom, ik leid je even rond.'

Terwijl ze me de ruime binnenbak, de opslagloods voor het hooi en stro en de wasplaats liet zien, voelde ik haar onderzoekende blik. Aan het eind van de rondgang keek ze me aan.

'Bevalt het?'

Het voldeed aan wat ik in een stal zocht, maar ik zocht meer dan een plek om een paar uurtjes per week mijn paard te komen rijden.

'Loop anders even mee, dan drinken we een kop thee in de keuken.'

Aan de eikenhouten keukentafel had mijn blik de handelingen van Sanne gevolgd. Bijna blind zette ze water op en sloegen haar handen in één beweging het keukenkastje open om soepel een bus met thee te pakken. Toen ik even later voorzichtig een slokje van mijn hete thee nam, keek ze me aan.

'Fijn is het hè, om 's ochtends wakker te worden en je te verheugen op paarden die blij zijn dat je ze komt voeren. De rust die van ze af straalt als ze allemaal hun kostje hebben, het gemaal van de brokken tussen hun kaken. Ik vind het nog steeds een heerlijk